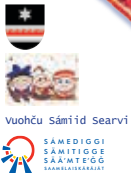

Raporta Sámenuoraid dáiddadáhpáhusas 2014

Raportti Saamelaisnuorten taidetapahtumasta 2014
Anni Näkkäljärvi

Bures boahhti!
Pye'reestpuáttim!
Tiörv pue'ttem!
Tervetuloa!

27. 3. 2014
SÁMENUORAIÐ DÁIDDADÁHPÁHUS
* Dánsun ja govat Soađegili ođđa lihkadanhállas *
SÁMINUORÁI TAAIÐÁTÁBÁHTUS
* Tanssá já koveh Suáđigil uđđá lihâdemhaalást *
SÁÁ'MNUÖRI ČEÄ'PPVUÖÐ'PEI'VV
* Tanss da kaart Suá'djel ođđ sporttpöörtást *
SAAMELAISNUORTEN TAIÐETAPAHTUMA
* Tanssia ja kuvia Sodankylän uudessa liikuntahallissa *

järjestettiin maaliskuun 27. päivänä Sodankylän uudessa liikuntahallissa. Saamelaiskäräjien järjestämän tapahtuman projektihenkilöksi palkattiin Magreta Sara 2 kuukaudeksi. Järjestelyihin osallistuivat Sodankylän kunta, Vuotson saamelaisyhdistys sekä saamelaiskäräjien koulutus- ja oppimateriaalitoimisto, nuorisoneuvosto, saamelaismusiikkikeskus, kulttuurisihteeri sekä alkuperäiskansojen elokuvakeskus Skábma. Tapahtuman ääni- ja valotekniikasta huolehti Tuupa-records.

Tapahtumaa varten laadittiin Sodankylän liikuntahallin pelastussuunnitelmaan pohjautuva turvallisuussuunnitelma. Tapahtumassa työskenteli kaksi järjestystyhenkilöä sekä ensiapuyksikkö.

Osallistujat matkustivat Sodankylään linja-autoilla Utsjoelta, Vuotosta, Inarista sekä Enontekiöltä. Lisäksi osallistujia tuli Rovaniemeltä ja pääkaupunkiseudulta. Jotkin ryhmistä yöpyivät oma-aloitteisesti Sodankylän kouluissa. Tapahtumapäivinä tarjottiin kaikille tapahtumaan osallistuville kouluruoka Aleksanteri Kenan koululla, jonne oli bussikuljetus.

Osallistumis- ja pääsymaksuja ei peritty. Opetus- ja kulttuuriministeriö osoitti Saamelaisnuorten taidetapahtuman järjestämiseen sekä Nuori Kulttuuri -säätiön järjestämään SottiisiMoves -tanssikatselmukseen osallistumiseen yhteensä 28 500 €.

Taidetapahtuman juonsivat opiskelija Arla Magga Oulusta ja saamelaismusiikkikeskuksen suunnittelija Anu Magga, joka myös joikasi nuoren Minja Maggan kanssa. Tapahtuman aloitti tanssien Bigga Aikio. Sodankylän sivistysjohtaja Sanna Ylitalon terveisten jälkeen tanhusi paikallinen tanssiryhmä Jutaajat. Raadin työskentelyn aikana tanssiterveisensä Oulusta toivat Anne Plosila sekä Giellagas-instituutin opiskelijat Arla Magga, Solja Magga, Gabriela Satokangas ja Reetta Tornensis. Tauon aikana näytettiin lyhytfilmejä sekä valokuvakilpailuun osallistuneita digikuvia.

ordnejuvvui njukčamánu 27. beavve Soađegili ođđa lihkadanhállas. Sámedikki ordnen dáhpáhusa projeaktabargin bálkáhuvvui 2 mánnui Magreta Sara. Ordneimidda oassálaste Soađegili gielda, Vuohču sámiid searvi ry sihke sámedikki skuvlen- ja oahppamateriáladoaimmahat, nuoraidráđđi, sámemusiikkaguovddáš, kulturčálli sihke eamiálbmogiid filbmaguovddáš Skábma. Dáhpáhusa jietna- ja čuovgateknihkas fuolahii Tuupa-records.

Dáhpáhusa várás čállojuvvui soađegili lihkadanhálla gádjunplánii vuodđuduvvi doaibmaplána. Dáhpáhusas barge guokte ortnetdoalli ja vuosttašveahkkeovttadat.

Oassálastit bohte Soađegillái linjabiillaiguin Ohcejogas, Anáris ja Eanodagas. Dasa lassin ledje guossit maidái Roavvenjárggas ja oaivegávpotguovllus. Muhtunjoavkkut ledje ieža ordnen idjadansaji Soađegili skuvllain. Beivvi áigge fállujuvvui oassálastiide skuvlaborramuš Aleksanteri Kena skuvllas, gosa lei ordnejuvvon bussesahtu.

Dáhpáhusii eai berrojuvvon oassálastin- eaige sisabeassanmávssut. Oahpáhus- ja kulturministeriija čujuhii dáiddadáhpáhusa ordnemii ja Nuorra Kultuvra -vuodđudusa ordnen SottiisiMoves -dáhpáhusii oassálastimii oktibuot 28 500 €.

Dáiddadáhpáhusa láidesteigga studeanta Arla Magga Oulus ja sámemusiikkaguovddáša plánejeadji Anu Magga, guhte maid rohtii luođi ovttas nuorra juoigiin Minja Maggain. Dáhpáhusa álggii dánsumiin Bigga Aikio. Soađegili čuvgehusoavda Sanna Ylitalo rahpansániid maŋŋá dánssui báikkálaš Jutaajat-joavku. Duopmáriid barggu botta iežasat dánšadearvvuodaid Oulus bukte Anne Plosila sihke Giellagas-instituhta studeanttat Arla Magga, Solja Magga, Gabriela Satokangas ja Reetta Tornensis. Lei maid vejolaš geahččat oanehis filmmaid ja čuovgagovvagilvui bohtán digigovaid.

Tanssin iloa *Peltovuomasta*. / Dánsunillu. Čáhppes njuvččat *Bealdovuomis*. Ohj./bag. Hellin ja Rosa Pietikäinen. Foto AN.

Gufhttarat -ryhmä *Ivalosta* / Gufhttarat *Avvilis*. ohj./ bag. Maarit Niittyvuopio. Foto AN.

LAJIT JA TAVOITTEET

Vuoden 2014 teemana oli *tanssi* valtakunnallisen Nuori Kulttuuri -teeman mukaisesti. Erityisenä saamelaislajina oli *eläinaiheinen kuvakilpailu*. Nuorimmat joko maalasivat tai piirsivät, isommat ottivat valokuvia.

Tapahtumaan kutsutaan kaikki saamelaislapset ja -nuoret sekä saamen kielen ja saamenkielisten luokkien oppilaat. Osallistuminen on mahdollista myös koulujen ulkopuolella toimiville nuorille.

Saamelaisnuorten taidetapahtuman päätavoitteena on tarjota nuorille tilaisuus kehittää taitojaan, mahdollisuus näyttää niitä myös muille ja saada in-

Imaš Y -hiphopryhmän jäsenet ovat Karigasniemeltä, Ivalosta ja Utsjoelta / Imaš Y -hiphopjoavkku lähtut leat Gáregsnjárggas, Avvilis ja Ohcejogas. Ohj./bag. Pinja ja Alisa Pieski + dásnut / tanssijat. Foto AN.

Utsjoen nuorten hiphop -ryhmä / Sevdnjes gumpet -joavku Ohcejogas, ohj./bag. Tarja Länsman. Foto AN.

Vuotson Idjalottit kertoi unelman onnesta./ Vuohču Idjalottiid ovdanbukte lihku niegu. Ohj. Vuotson koulun opettajat/ bag. Vuohču skuvlla oahpaheaddjit. Foto AN.

nostavaa palautetta. Raadin odotetaan painottavan arvostelussaan erityisesti nuorten omaa panosta esitysten valmistamisessa.

Tärkeänä tavoitteena on aina ollut myös lasten ja nuorten saamen kielen taidon ja saamelaisen identiteetin vahvistaminen. Lisäksi tapahtuma tukee merkittäväällä tavalla oppilaiden, opettajien, vanhempien ja saamelaisyhdistysten yhteistyötä.

Taidetapahtumia on järjestetty 1970-luvun alun vuosista alkaen ja niistä on tullut saamelaisnuorille tärkeä arena sekä taideharrastusten että saamen kielen näkökulmasta. Tapahtuma on tarjonnut ensimmäisen yleisön monille nykyisin tunnetuille saamelaistaitelijoille ja kannustanut nuoria musiikkiharrastuksiin, teatteri-ilmaisuun, tanssiin, kuvataiteeseen ja kirjoittamiseen. Saamelaisnuorten taidetapahtuma on ainoa vuosittain järjestettävä saamenkielinen nuorisotapahtuma Ijahis Idja – musiikkifestivaaliin liittyvän lasten- ja nuortenpäivän lisäksi.

ŠLÁJAT JA ULBMILAT

Jagi 2014 temán lei *dánsun* riikkaviidosaš Nuorra Kultuvra -temá mielde. Earenoamáš sáme fáttán dán jagi lei *govva eallis*. Nuoramusat sárgo ja málejedje, stuorábut dahke čuovgagovaid.

Dáhpáhusii bovdejuvvojit buot sámemánát ja – nuorat sihke skuvllaid sámegiela lohkkat ja sámeluohkáid oahppit. Oassálastin lea vejolaš maiddái skuvllaid olggobealde doaibmi nuoraide.

Sámenuoraid dáiddadáhpáhusa váldoulbmilin lea fállat nuoraide dilálašvuoda ovddidit dáidduideaset, vejolašvuoda čájehit dáid maiddái earáide ja oážžut

movttiidahtti árvvoštallama. Duopmáriin vurdojuvvo, ahte sii deattuhtit árvvoštallamis erenoamážit nuoraid iežas oassálastima čájáhusaid ráhkadeapmái.

Dehálaš ulbmilin lea álo leamašan maiddái mánáid ja nuoraid sámegiela dáiddu ja sámi identitehta nannen. Dasa lassin dáhpáhus nanne mearkkašahtti mearis maiddái oahppiid, oahpaheaddjiid, váhnemiid ja sámi servviid ovttasbarggu.

Dáiddadáhpáhusaid leat ordnen 1970-logu álgojagiid rájes ja dain lea šaddan sámenuoraid dehálaš arena sihke dáiddalaš astoáigge doaimmaid ja sámegiela dáfus. Dáhpáhus lea fállán vuosstas lávddi mángga dálá dovddus sámedáiddárii ja movttiidahtán nuoraid hárjehallat musihka, teáhtera, dánsuoma, govvadáidagiid ja čállima. Sámenuoraid dáiddadáhpáhus lea áidna jahkásaččat ordnejuvvon sámegielat nuoraid dáhpáhus Ijahis Idja – musihkkafestivála mánáid- ja nuoraidbeaivvi lassin.

OSALLISTUJAT JA LUKUJA

Kuvakilpailuun tuli 235 kuvaa, joista 50 oli valokuvia. Tanssikilpailuun ilmoittautui 12 ryhmää, joissa tanssi yhteensä 65 nuorta. Yleisöä ja tapahtumaan osallistujia oli yli 400 henkeä.

PALKINNOT

Kaikki kilpailuihin osallistuneet saivat tapahtumasta muistoksi osallistumistodistuksen. Saamelaiskäräjät palkitsi nuoria jakamalla 4 samansuuruista stipendiä kannustukseksi tanssimisen jatkamiseen. Kaikki ryhmät saivat kirjallisen palautteen esityksestään. Tanssikilpailun raadin kaksi jäsentä olivat tanssinopettaja ja Sodankylän kunnan kulttuurisihteeri Merja Leinonen sekä zumbafitness-ohjaaja Bigga Aikio Norjan Kautokeinoista. He valitsivat 2 ryhmää jatkoon Tampereella kesäkuussa pidettävään SottiisiMoves -tapahtumaan.

Kuvataiteilija Merja Aletta Ranttila, taideopettaja ja taiteilija Korinna Korström-Magga sekä va. saamelaiskulttuurin läänintaiteilija, taiteen maisteri Tanja Sanila kokoontuivat 6.5. Inarin Sajoksessa ja päättivät palkita stipendein 15 nuorta kuvataiteilijaa ja 5 parasta valokuvaajaa. Heille jaettiin samansuuruiset stipendit koulujen kevätjuhliissa.

Karigasniemen ballerinaat *Gáregasnjárgga ballerinnat*

Čáhppes njuvččat, Giddaválsa (Kevätvalssi)
ohj./bag. Anselika Kemi. Foto AN.

OASSÁLASTTIT JA LOGUT

Govvagilvui bohte 235 gova, main 50 ledje čuovgagovat. Dánsungilvui almmuhuvvojedje 12 joavkku, main dánso oktiibuot 65 nuora. Geahččit ja dáhpáhusa oasseváldit ledje badjel 400.

BÁLKKAŠUMIT

Buot gilvvuid oasseváldit ožžo oassálastinduođastusaid muitun dáhpáhusas. Sámediggi jugii 4 seammasturrosaš stipeandda movttiidan dihte nuoraid joatkit dánsuma. Buot joavkkut ožžo girjjálaš máhcahaga iežaset ovdanbuktima ovddas. Dánsungilvuu duopmárin leigga dánsunoahpaheadji ja Soađegili gieldda kulturčáli Merja Leinonen ja zumbafitness-bagadalli Bigga Aikio Guovdageainnus. Soai válljijedje 2 joavkku SottiisiMoves -dánsundáhpáhussii, mii dollojuvvo Tampere geassemánus.

Govváididár Merja Aletta Ranttila, dáiddaoahpaheadji ja govváididár Korinna Korström-Magga sihke vá. sámekultuvrra leanadáidáir, dáidaga magister Tanja Sanila čoahtkanedje 6.5. Sajosis Anáris. Sii mearridedje juohkit seammasturrosaš stipeanddaid 15 nuorra govváididárii ja 5 buoremus čuovgagovvideaddjái. Dát stipeanddat juhkkujuvvojedje skuvllaid gidđafeasttain.

Jeaggeviolat, Kiinnálaš teadja (Kiinalaista teetä), ohj./bag. Pinja Aletta Pieski. Foto Hannu Kangasniemi

Biret Ingá Pieski, Cupid Variation
ohj./bag. Anselika Kemi. Foto Hannu Kangasniemi

**Saamelaisnuorten taidetapahtuma 27.3.2014
-stipendit, tanssi**

**Sámenuoraid dáiddadáhpáhus 27.3.2014
-stipeanddat, dánsa**

Giehtaruohtasa mánát (Käsivarren lapset),
vapaa tanssi/fridja dánsun,
Gárasávvon/Kaaresuvanto,
ohjaaja/bagadalli Taina Syväjärvi

Gángtajuŋggát, hiphop,
Gáregasnjárga/Karigasniemi,
ohjaaja/bagadalli Ville Köngäs

*Nuori Kulttuuri -tapahtumaan valittiin
Sodankylän ja Enontekiön ryhmät. /*

*Nuorra Kultuvra -dáhpáhusii válljejuvvojedje
Soađegili ja Eanodaga joavkkut.*

Jutatokka, "Boazu" (Poro),
Sodankylä/Soađegilli,
ohjaaja/bagadalli Riina Lindberg

Eanodaga Powerdancers, "Let's have some fun",
ohjaaja/bagadalli Rosa Pietikäinen

Powerdancers, foto AN.

Jutatokka, foto AN.

Gangstajuŋkkát (foto Vesa Toppari/Yle Sápmi)

Giehtaruohtasa mánát, foto AN.

Valokuva / Čuovgagovva (5-9 lk.)

BOAZU - PORO

Áile Keskitalo,
Vuohču skuvla - Vuotson koulu, 7 lk.

CUÁBUI - SAMMAKKO

Eemeli Kokkonen,
Anára skuvla - Inarin koulu, 8lk.

MIŊKA - MINKKI

Tuomas Vest,
Anára skuvla - Inarin koulu, 6lk.

BEANA JA DOLLA - KOIRA JA NUOTIO

Sara Keränen,
Anára skuvla - Inarin koulu, 8lk.

RIEBAN - KETTU

Harri-Aslak Jomppanen,
Anára skuvla - Inarin koulu, 8lk.

Duopmáriid kriterat čuovgagovaid välljemis

/ Raadin kriteerit valokuvien valinnoissa:

- govaid dárkilvuolta / kuvan tarkkuus
- ráddjema čielggasvuolta / rajauksen selkeys
- ivnniid ja hámiid dássedeadu / sommittelun tasapainoisuus
- perspektiivvat / kuvakulmat
- geasuhago govva, boktágo dovdduid? /kuvan puhuttelevuus, ilmeikkyyys.

Taidekuva / dáiddagovva (0-4 lk.)

SKUOLFI - PÖLLÖ

Arttu Poikela,
Sodankylä, Aleksanteri Kena skuvla, 3 lk.

BEARALSKUOLFI - HELMIPÖLLÖ

Jaakko Huru,
Dearpmáža (Törmänen) skuvla, 4 lk

ŠIRÁFFA - KIRAHVI

Sara-Elina Valkeapää,
Gárasavvona (Karesuvanto)
skuvla, 0 lk.

NEAHTTI - NÄÄTÄ

Kangasniemi,
skuvla sámeg. 2. lk

LEDJON - LEIJONA

Elen-Anne Juuso,
Gárasavvona skuvla, 1 lk.

EALLIT - ELÄIMET

Jenni-Kaisa Miettunen,
Vuohču skuvla, 3 lk

BUSSÁ - KISSA

Biret Juliánná Hetta,
Gárasávvena skuvla, 0 lk.

LODDI - LINTU

Kalle Tarsa,
Aleksanteri Kena skuvla, 2. lk

PORO - BOAZU

Marielle Näkkäljärvi,
Hehtá skuvla, 3 lk

RIEVSSAHAT RIEKOT

Saku Harju,
Bealdovuomi skuvla, 1 lk

ALBASAT - ILVEKSET

Riikka Oilio,
Bealdovuomi skuvla, 4 lk.

DUOTTAR - TUNTURI

Per-Jona Labba,
Gilbbesjávrrí skuvla, 2 lk

LUONDU - LUONTO

Launa Kuukasjärvi,
Gilbbesjávrrí skuvla, 1 lk

LODDELÁVDI - LINTULAUTA

Aapo Valle,
Gáregasnjárgga skuvla, 3 lk

RIEBAN - KETTU

Rufina Kangasniemi,
Anára skuvla, sámeg. 4. lk.